

Hak een Wak, het vervolg

Nasleep van een vorstperiode

In de eerste Fitis van 2021, heb ik een artikel geschreven over de vorstperiode en de IJsvogels. De oproep voor 'Hak een Wak' werd groots opgevolgd. Het was ook een bijzondere periode: midden in de lockdown, het was prachtig maar bitter koud weer en mensen zaten te popelen om eindelijk eens achter het beeldscherm vandaan te komen. Voor mijn gevoel waren er in Zuid-Kennemerland wel honderd mensen wakken aan het maken en open houden. Er gebeurde van alles.

■ Letizia Baas, coördinator IJsvogelwerkgroep

Een groepsapp werd gestart. Er verscheen een interview met Leo Petersen die een wak open hield in de Poelbroekpolder in het Haarlems Dagblad. De gemeente Haarlem schakelde Spaarnelanden in om een wak open te houden bij Spaarndam. Rood-witte linten werden gespannen om wakken aan te geven. Zouden de schaatsers die op tijd zien en zouden de IJsvogels niet schrikken? Een wethouder en een raadslid van Haarlem waren zeer begaan met de IJsvogels. Ongekende krachten en hulp kwamen boven. Dat was zeker niet beperkt tot de leden van de IJsvogelwerkgroep, of leden van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Mensen charterden soms familie en burens om te helpen. Want zwaar was het wel. Door de felle koude moesten de wakken, een beetje op goed geluk, wel drie keer per dag open gemaakt worden. En eigenlijk was dat vaak ook nog te weinig. De IJsvogels waren er in eerste instantie wel bij gebaat. Ik heb meerdere berichten gezien waarin 'wakkers' aangaven dat de IJsvogels op een takje zaten te wachten tot het wak weer toegankelijk was.

Teleurstellend resultaat

Zoveel enthousiasme van iedereen: je

hoopt toch dat dat wat oplevert. Echter is het aantal IJsvogels, ondanks alle inspanningen, toch gedecimeerd. Helaas is dit nu eenmaal het lot van de IJsvogel in Nederland tijdens een strenge vorstperiode.

Hier en daar hebben de vaste waarnemers wel weer zo nu en dan IJsvogels zien vliegen. Maar voor zover er geen sprake is geweest van voortdurend open water, zijn op de bekende broedlocaties geen meldingen van broedgevallen geweest.

Wij (Jan Jongejans van VWG Amsterdam en ik) hebben alle waarnemingen doorgenomen van Zuid-Kennemerland, zoals ze op Waarneming.nl zijn doorgegeven en door de vaste waarnemers ook aan mij rechtstreeks. Uit die inventarisatie blijkt dat er op één plek een zeker broedgeval vastgesteld is. Dat is bij de Houtrak, het gebied dat Zuid-Kennemerland 'deelt' met Amsterdam. Op die plek werden jongen gevoerd, een 'code 16' om jaloers op te zijn.

Verder werd op twee plekken een code 4 waargenomen (territoriumgedrag vastgesteld minstens 10 dagen uit elkaar) en twee maal code 6. Code 6 geeft aan dat een vogel waarschijnlijk een broedplaats bezoekt.

Op Waarneming.nl is ook de stand van

zaken te zien van de IJsvogel in onze regio. Er zijn dit jaar bijna 800 waarnemingen ingevoerd met een totaal van 864 individuen. Dit is lager dan vorig jaar (2020), namelijk 1090 waarnemingen met 1206 exemplaren, maar veel hoger dan de 2 jaar daarvoor (2018: 514 waarnemingen/534 exemplaren en 2019: 523 waarnemingen/571 exemplaren)! En dan te bedenken dat 2021 nog niet om is, want vanaf het moment van schrijven (24 november 2021) komen er zeker nog de nodige waarnemingen bij! Vorig jaar december alleen al 165 waarnemingen met 179 individuen. Conclusie: 'Hak een Wak' voldoet mogelijk als de vorst kort duurt, hooguit drie tot vijf dagen, en daarna dooi die goed invalt. Want het wak open houden moest in 2021 ook nog toen het al begon te dooien. Het ijs was zo dik en koud, dat de wakken toch weer dicht kwamen te zitten met stukken ijs.

Hoe nu verder?

Ik zal de komende periode wat tips en tricks op de site zetten voor een volgende vorstperiode. Ook de nieuwsbrief zal hier aandacht aan besteden. Het zal echter aan de vindbaarheid van de vogelaars liggen, al dan niet lid van de VWG-ZK, om de zaken rondom hun eigen wak, als ze daarvoor kiezen althans, te organiseren. Hoe je dat kunt doen is te lezen in de Handleiding IJsvogelwanden.pdf (vwggooi.nl, hoofdstuk 9). Verder zijn er een paar filmpjes te vinden op YouTube waarvan het volgende het beste lijkt: https://www.youtube.com/watch?v=Cfy5wEG_jOA. Realiteit is wel dat de kans van slagen vrij gering is, maar alle beetjes kunnen helpen. Elke geredde IJsvogel is er één. Onze lieve blauwe schichten zullen zich zelf moeten zien te herstellen. Dat is hun lot. Het lijkt er bijna op dat IJsvogels de klimaatverandering voor zijn. Ze hebben zich hier zo uitgebreid om-

dat het (te) warm wordt. Als het dan een keer echt gaat vriezen, dan weet je dat ze daar niet tegen kunnen. Dus laten we met z'n allen hopen op een milde winter.

IJSVOGEL Foto: René van Rossum

